

ЧАС І СПРАВА

(Методичний посібник досвіду роботи заступників директорів загальноосвітніх закладів з виховної роботи)

Схвалено та затверджено на засіданні науково – методичної ради міського методичного кабінету (протокол №5 від 18. 10.2017р.)

Рецензент

методист міського методичного кабінету

Пономаренко Світлана Вікторівна

Пояснювальна записка

Національно-патріотичне виховання є складовою загального виховного процесу підростаючого покоління. Ідеалом виховання виступає різнобічно та гармонійно розвинений національно свідомий, високоосвічений, життєво компетентний громадянин, здатний до саморозвитку та самовдосконалення.

Без любові до Батьківщини, готовності примножувати її багатства, оберігати честь і славу, а за необхідності — віддати життя за її свободу і незалежність, людина не може бути громадянином.

Давні мудреці говорили: «Оглядаючись в минуле - зніми капелюха, заглядаючи в майбутнє - засукай рукава».

Актуальність національно – патріотичного виховання особистості в сучасному українському суспільстві чималою мірою зумовлено потребою державотворчих процесів на засадах гуманізму, демократії, соціальної справедливості, що мають забезпечити усі громадянам рівні стартові можливості для розвитку та застосування їхніх потенційних здібностей, досягнення суб'єктивно привабливих і водночас соціально важливих цілей як умов реалізації найголовнішої соціально – психологічної потреби особистості – потреби до самовизначення та самоствердження.

Державотворчі процеси, що відбуваються в Україні, протягом останнього десятиліття, зумовлюють необхідність розв'язання проблеми виховання національно свідомих громадян, справжніх патріотів, відданих Вітчизні, готових до плідної праці в ім'я рідного народу. Система освіти загалом і педагогічний колектив загальноосвітньої школи повинні ефективно вирішувати складні завдання патріотичного виховання дітей і молоді, які знайшли своє відображення в офіційних документах:

- Законі України «Про освіту»,
- Стратегії національно – патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки,
- Концепції з національно-патріотичного виховання дітей та молоді ,
- Основних орієнтирів виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів ,
- Програми національно-патріотичного виховання дітей та молоді у Донецькій області на 2016-2020 рр.
- Концепції загальнодержавної цільової соціальної програми патріотичного виховання громадян на 2013 -2017 роки.

У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що метою національного виховання є «виховання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємовідносин, формування у молоді потреби й уміння жити в громадянському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо – естетичної, трудової, екологічної культури». Отже, стрижнем системи виховання стає національна ідея, яка відіграє роль консолідованого чинника в розвитку молодого покоління. Формування в нього активної життєвої позиції, відповідальності за народ, країну.

Н.В.Литвинова,
заступник директора
з виховної роботи,
О.В.Кутня,
педагог організатор,
Добропільської ЗОШ І-ІІІ ст. №19
Добропільської міської ради

ПРОЕКТ
ШКОЛА.МІСТО.УКРАЇНА

Паспорт проекту

<p>Назва проекту Номінація</p> <p>ДОБРОПІЛЬСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ №19 ДОБРОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ</p> <p align="center">Проект «Школа. Місто. Україна»</p>	<p>«Школа. Місто. Україна»</p> <p>«Формування у старшокласників якостей суб'єкта громадянського суспільства в системі виховної роботи навчального закладу»</p>
<p>Автори проекту</p>	<p>заступник директора з виховної роботи Добропільської ЗОШ І-ІІІ ступенів №19 Литвинова Н.В., педагог-організатор Кутня О.В.</p>
<p>Термін реалізації</p>	<p>2013-2018 навчальний рік</p>
<p>Етапи реалізації</p>	<p>I етап (вересень-грудень 2013 р.) - підготовчий (організаційний) II етап (січень 2014 - лютий 2018 р.) практичний III етап (березень-травень 2018 р.) – підсумковий (аналітичний)</p>
<p>Адреса навчального закладу</p>	<p>мікрорайон Молодіжний 8-а, м. Добропілля, Донецька область, 85001</p>
<p>Електронна адреса</p>	<p>dobroschool19@gmail.com</p>

Опис проекту

1. Вступ

„ Життя не жде: воно кличе нас до роботи. І доля, щастя нашого народу залежить від того, як ми переведемо в життя дороге, велике гасло: вільна національна школа для виховання вільної, свідомої, дужої нації. ”

Софія Русова

Громадянсько-патріотичне виховання на сучасному етапі розвитку суспільства є одним із актуальних напрямів підготовки підростаючого покоління до майбутнього життя в суспільстві. Від ступеня усвідомлення громадянами патріотичної ідеї залежить соціальний світ, згуртованість суспільства та стабільність держави.

Громадянсько-патріотичне виховання розглядається як систематична та цілеспрямована діяльність по формуванню в учнів високої патріотичної свідомості, чуття відданості своїй державі, готовності виконати громадянський обов'язок.

Критеріями громадянської вихованості є:

- усвідомлення норм громадянської поведінки, прав і обов'язків громадянина;
- сформованість громадянських цінностей, ідеалів;
- активна позиція в захисті інтересів своєї держави, прояв соціальної відповідальності та виконання обов'язків громадянина;
- громадянська дисциплінованість і активність;
- сформованість систематичних знань про свою Батьківщину, її історію, культуру;
- прагнення зробити свій внесок в розвиток малої батьківщини: області, міста, школи;

Громадянсько-патріотичне виховання є особливо важливим для виховання підростаючого покоління, оскільки саме в школі засновується найближча перспектива єдності та згуртованості суспільства, розвиток трудового й інтелектуального потенціалу країни.

2. Обґрунтування актуальності проекту.

Становлення громадянського суспільства і правової держави залежить від рівня громадянської освіти та патріотичного виховання. Сьогодні у кожного громадянина є можливість реалізувати себе як самостійну особистість в різних галузях життя, в той же час зростає відповідальність за свою долю й долю інших людей.

Школа відповідає за соціалізацію особистості. Дитячий вік є найбільш оптимальним для системи громадянсько-патріотичного виховання, оскільки це період самоствердження, активного розвитку соціальних інтересів та життєвих ідеалів.

Актуальність дослідження полягає в тому, що громадянська культура учнів і донині залишається однією з найважливіших проблем педагогічної практики.

Введення підростаючого покоління в систему цінностей демократичного (громадянського) суспільства передбачає формування у нього основ громадянської культури.

У сучасному українському суспільстві актуальність формування громадянської культури молоді значною мірою посилюється потребою здійснення державотворчих процесів на засадах гуманізму, демократії та соціальної справедливості. Найважливішим засобом формування громадянської культури школярів є зміст освіти та виховання. Він спрямований на:

- здобуття учнями базових знань щодо громадянства;
- формування основних громадянських умінь, що забезпечують успішність реалізації інтересів особистості в політико-правовій, соціальній, екологічній та культурній сферах суспільного життя;
- здобуття вихованцями досвіду громадянських дій шляхом участі в житті країни;
- виховання громадянських чеснот - норм, установок, цінностей та якостей, притаманних громадянину демократичного суспільства.

Відповідно до міжнародного проекту "Громадянська освіта - Україна" (2005 - 2008 рр.) елементи громадянської освіти містять суспільно-гуманітарні предмети: економіка, право, а також історія.

У позаурочний час робота з виховання громадянської культури та патріотичне виховання передбачає включення школярів до різноманітних сфер соціальних відносин, суспільної практики, проведення власних досліджень різних аспектів життєдіяльності суспільства. Особиста участь у суспільно важливій діяльності, взаємодія з громадськими об'єднаннями й організаціями, соціальними інститутами, державними закладами тощо сприяють осмисленню і розширенню громадянської діяльності, створюють умови для реалізації вихованцем власної громадянської позиції.

Отже, щоб виховати у старшокласників громадянську культуру, сформувати громадянсько-патріотичні якості, важливо забезпечити їх громадянсько-патріотичне самоусвідомлення, озброїти знаннями про закони і права людини, про єдність свободи вибору і відповідальності, виробити в них уміння володіти методологією творчого перетворення суспільства, залучити до активної громадської діяльності.

3. Основні поняття проекту

Громадянське виховання – це цілеспрямований педагогічний вплив, який забезпечує розвиток особистісних якостей учнів, сприяє формуванню загальнолюдських ціннісних орієнтацій, соціально прийнятих принципів поведінки, стимулює набуття здатностей особистої самореалізації та участі в суспільних демократичних процесах.

Патріотичне виховання формування – це формування високої патріотичної свідомості, почуття любові до України, готовності до виконання громадянських, конституційних обов'язків.

Важливими напрямками та результатами громадянсько-патріотичного виховання є становлення *громадянських компетентностей*.

Громадянська компетентність передбачає такі здатності:

- орієнтуватися в проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, знати процедури участі в діяльності політичних інститутів демократичної держави, органів місцевого самоврядування;
- застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, виконання громадянських обов'язків у межах місцевої громади та держави загалом;
- застосовувати способи та стратегії взаємодії з органами державної влади на користь собі й громадянському суспільству;
- використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України, задовольняють власні інтереси особи та захищають права людини й громадянина;
- робити свідомий вибір та застосовувати демократичні технології прийняття індивідуальних рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави.

Саме у школі формуються *цінності демократичного суспільства*.

Громадянська культура - це глибоке усвідомлення своєї належності до власної країни, почуття патріотизму і громадянської гідності, знання про єдність свободи вибору і відповідальності, готовність до зміцнення своєї держави, становлення в ній демократії.

Визначальними характеристиками громадянської культури є патріотизм, правосвідомість, політична культура, моральність, реалізація громадянської позиції у соціальній практиці.

Патріотизм (від. patriot - співвітчизник) - той, хто любить свою батьківщину, відданий своєму народові, готовий заради них на жертви й подвиги.

Із змістової точки зору патріотичне виховання школярів в сучасних умовах - це, насамперед, становлення національної свідомості, почуття належності до рідної землі, народу. Цей процес має два етапи, що відповідно характеризуються різними рівнями засвоєння національних цінностей. На першому етапі здійснюється етнічне самоусвідомлення на основі засвоєння рідної мови, родинних звичаїв, традицій, національної міфології, фольклору, мистецтва; народних поглядів, переконань, ідеалів, загальноприйнятих норм поведінки тощо. На другому етапі - громадянсько-патріотичне самоусвідомлення - в процесі залучення учнів до продуктивної діяльності, спрямованої на розбудову власної держави, її впорядкування і зміцнення; вивчення історії Вітчизни, героїки минулих епох, трудових подвигів, подвижництва в ім'я вільного життя.

Правосвідомість - це сукупність правових поглядів людей, що відбивають їхню оцінку чинного права, існуючого суспільного і державного ладу, а також відповідність дій, учинків окремих громадян нормам права.

Виховання правосвідомості учнів передбачає засвоєння системи знань з питань держави й права; виховання поваги до законів своєї держави, глибокої переконаності в необхідності дотримання чинного законодавства; уміння визначати форми й способи своєї участі в житті суспільства, спілкуватися з демократичними інститутами, органами влади; захищати та підтримувати закони та права людини.

Головний зміст правової культури - усвідомлення взаємозв'язку між ідеями індивідуальної свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю; визнання та забезпечення прав людини як єдиної норми для всіх людей.

Важливе місце у правовому вихованні займає виховання поваги до Конституції держави, законодавства, державних символів (Герба, Прапора, Гімну), державної мови. Українська національна символіка вперше за багатовікову історію одержала статус державної і сьогодні утворює єдність держави і нації, політичну, економічну і національну незалежність України.

Використання державних символів у навчально-виховному процесі активізує почуття захищеності, юридичної, моральної і політичної дієздатності, гордості за єдину суверенну державу.

Важливе місце у змісті громадянського виховання відводиться формуванню *культури міжетнічного та міжнаціонального спілкування*. Високий рівень культури міжетнічних і міжнаціональних відносин передбачає рівність і співробітництво всіх народів, їх гармонію, орієнтує людину і суспільство на злагоду, взаємодію, взаємодопомогу, партнерство, діалог, толерантність.

Формування правової культури тісно пов'язане з вихованням *політичної культури*. Політична освіченість включає знання про типи держав, політичні організації й інституції, принципи, процедури й регламенти суспільної взаємодії, виборчу систему. Вона виявляється в усвідомленні необхідності державотворчих процесів у поєднанні з розбудовою громадянського суспільства, в умінні відстоювати свої політичні інтереси, повазі й толерантному ставленні до політичних поглядів інших людей. Водночас формування політичної освіченості включає вироблення негативного ставлення до будь-яких форм насильства: деструктивного націоналізму, шовінізму, фашизму, месіанських настроїв.

Усі, хто готується стати корисним громадянином, повинні спочатку навчитися бути людьми. Важливою характеристикою громадянської культури є *моральність особистості*. Моральна і правова свідомість взаємопов'язані. Правова освіченість людини підтримує її моральність так само, як і моральність підтримує правові норми взаємин з людьми. Якщо

правова норма не відповідає рівню морального розвитку, то вона ігнорується і не виконується. Тому в демократичних державах конституції і нормативні акти приймаються у відповідно до вимог народу. Тільки за таких умов досягається гармонія моральних і правових норм та правил, люди добровільно виконують закони, стають законослухняними.

Моральними цінностями, які визначають громадянську поведінку особистості, є совість, чесність, правдивість, свобода, гідність, рівність, справедливість, повага, толерантність, працелюбність, відповідальність та інші. Сформованість цих моральних норм полегшує сприймання школярами норм правових, які в свою чергу сприяють глибшому усвідомленню моральних істин. Водночас моральна норма дає змогу побачити й усвідомити ту межу моральної поведінки, за якою починаються аморальні й протиправні вчинки. Моральність особистості стимулює соціально ціннісну поведінку, застерігає від правопорушень.

Невід'ємною складовою громадянської культури особистості є досвід реалізації *власної громадянської позиції* у соціальній практиці. Цей досвід формується тоді, коли старшокласник включається у вирішення проблем сьогодення, пропонує варіанти рішень, взаємодіє з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, соціальними інститутами, державними закладами тощо.

Отже, громадянське виховання є контекстом, у рамках якого молодь навчається умінням та навичкам усвідомленої поведінки з метою подальшої самореалізації на засадах громадянської відповідальності та соціального партнерства у соціальній комунікації на різних рівнях.

4. Основоположні документи.

Основоположними документами, які регулюють взаємовідносини громадян і державних органів в Україні, є Конституція як Основний Закон держави і суспільства, інші законодавчі акти верховних органів і уряду, а також постанови місцевих структур влади. Зокрема, для учителів, батьків і учнів обов'язковими документами є Закон України "Про освіту", Закон України "Про загальну середню освіту" та інші.

В умовах побудови правової демократичної держави велике значення мають такі міжнародні документи як "Конвенція про права дитини", прийнята Асамблеєю ООН в 1989 році і ратифікована Верховною Радою України в 1991 році, "Резолюція з прав людини (1989 р.), рекомендації ЮНЕСКО "Про виховання в душі миру" (1974 р.). На основі цих та інших документів виробляються правові акти багатьох країн світу.

5. Гіпотеза для роботи та технології щодо її реалізації.

Гіпотеза проекту ґрунтується на припущенні, що формування якостей суб'єкта громадянського суспільства буде ефективним за умов:

- формування ключових компетентностей: соціально-комунікативної, дослідницької, інформаційно-аналітичної,
- розвиток таких навичок, як: прийняття рішення, розв'язання проблем, громадянської участі, соціального вибору, тощо;
- застосування інтерактивних технологій навчання та виховання;
- створення умов для самореалізації та саморозвитку особистості;
- забезпечення реалізації нових підходів до організації навчально-виховного процесу: гуманістичного, організаційно-діяльнісного, особистісно-зорієнтованого.

Саме ці завдання є актуальними у нашому сьогоденні. Соціальна адаптація випускників до змін у сучасному житті є необхідною умовою формування громадянина демократичного суспільства. А для того, щоб реалізувати ці проблеми, потрібні нові методики, повинен змінюватися сам учитель.

Робота над проблемою «Формування у старшокласників якостей суб'єкта громадянського суспільства в системі виховної роботи навчального закладу» полягає у тому, що розвиток моральних цінностей, які визначають громадянську поведінку особистості (совість, чесність, правдивість, свобода, гідність, рівність, справедливість, повага, толерантність, працелюбність, відповідальність та інші) повинен відбуватися через спільну

співпрацю, яка передбачає демократичні стосунки вчитель – учень, учень – учень, учитель – батьки, школа-позашкільні організації.

Серед технологій громадянсько-патріотичного виховання учнів значне місце займають технології учнівського самоврядування.

Самоврядування - це демократичний спосіб організації колективного (суспільного) життя. Розрізняють соціальний і психологічний аспекти самоврядування. У першому випадку самоврядування розуміється як засіб устрою громадянського життя по демократичних принципах, і в цьому змісті воно виступає як фактор демократизації суспільства. Психологічний аспект самоврядування пов'язаний із саморегуляцією людини, тобто з психічними процесами.

Як невід'ємна складова частина системи самоврядування в освіті учнівське самоврядування є одним з найважливіших факторів формування в учнів умінь і навичок керівництва демократичними процесами, що відбуваються в державі. Формування ініціативної, здатної приймати нестандартні рішення особистості неможливе без широкого залучення учнів до участі в управлінні шкільними справами через діяльність в органах учнівського самоврядування. (Додаток 3)

Структура дитячого самоврядування повинна бути такою, щоб воно не тільки вирішувало поточні завдання, а й працювало на перспективу майбутньої участі підростаючого покоління в органах державного і громадського управління і самоврядування.

6. Мета й завдання проекту.

Мета проекту: виховання свідомого, компетентного і відповідального громадянина - патріота, який є соціально та політично активною особистістю, повноправним членом громадянського суспільства.

Досягнення даної мети стає можливим через розв'язання наступних завдань:

- визначення основних напрямів громадянсько-патріотичного виховання у школі;
- створення умов для реалізації кожним учнем власної громадянської позиції через діяльність органів учнівського самоуправління;
- формування якостей громадянина - патріота;
- утвердження у свідомості й почуттях учнів громадянських цінностей, поглядів та переконань, виховання поваги до культурного та історичного минулого України, до традицій рідного краю;
- залучення учнів до збереження культурних і духовно-моральних цінностей рідного краю;
- розвиток співпраці школи та органів місцевого самоврядування, міським ЦДЮТ, дитячими організаціями, засобами масової інформації з метою розвитку громадянських компетентностей.

7. Очікувані результати

В результаті реалізації проекту очікується

для навчального закладу:

- створення системи виховання якостей суб'єкта громадянського суспільства;
- збагачення змісту громадянсько-патріотичного виховання;
- залучення до роботи з громадянсько-патріотичного виховання учнів, заступника директора з ВР, педагога-організатора, практичного психолога, учителя історії та права, фізкультури, української мови та літератури, основ здоров'я, батьків учнів, позашкільні заклади: ЦДЮТ, громадські організації, місцеві органи влади, ЗМІ (шкільна газета «КРОК», міські газети «Новий шлях», «Розовий слон»);
- подальший розвиток системи учнівського самоврядування, діяльності дитячої організації на базі школи, клубів за інтересами.

Для випускника:

в пізнавальній сфері: вивчення історії та культури рідного краю;

в історично-краєзнавчій: усвідомленість відповідальності за долю країни, формування гордості за свою націю;

в соціальній: здатність до самореалізації, формування активної життєвої позиції, знання та дотримання норм правової держави, надбання досвіду основних соціальних ролей (члена сім'ї, громадянина-патріота, члена колективу, виборця);

в духовно-моральній сфері: усвідомлення учнями найвищих цінностей, ідеалів, орієнтирів, здатність керуватися ними в практичній діяльності.

Проект відображає необхідне державі соціальне замовлення на виховання громадянина своєї Батьківщини, патріота з активною життєвою позицією.

Кінцевим результатом реалізації проекту має стати активна громадянська позиція та патріотична свідомість учнів, як основа особистості громадянина-патріота України.

8. Коло учасників: учні, заступник директора з ВР, педагог-організатор, класний керівник, практичний психолог, учитель історії та права, фізкультури, української мови та літератури, основ здоров'я, батьки учнів, позашкільні заклади: ЦДЮТ, громадські організації, місцеві органи влади, ЗМІ (шкільна газета «КРОК», міські газети «Новий шлях», «Розовий слон».)

9. Типологія проекту:

1. За кінцевим результатом: теоретико-практичний
2. За ступенем самостійності: репродуктивно-дослідний
3. За кількістю учасників: груповий
4. За тривалістю виконання: довготривалий
5. За характером контактів: внутрішній

10. Об'єкт дослідження:

процес формування високого рівня якостей суб'єкта громадянського суспільства.

11. Предмет дослідження:

комплекс педагогічних форм, методів та напрямів для набуття цілісної системи знань про громадянську культуру, закони і права людини, єдність свободи вибору й відповідальності.

12. Термін реалізації: 2013-2018 навчальний рік

13. Етапи реалізації проекту

I етап (вересень-грудень 2013 р.) - підготовчий (організаційний)

Мета: підготовка умов для створення системи громадянсько-патріотичного виховання.

Завдання:

№	Зміст	Термін виконання
1	Вивчити нормативну базу, підзаконні акти	Вересень 2013 року
2	Розробити, обговорити та затвердити проект з громадянсько-патріотичного виховання в Добропільській ЗОШ І-ІІІ ступенів №19 Підібрати діагностичні методики за основними напрямками проекту, провести первинний моніторинг сформованості якостей суб'єкта громадянського суспільства	Жовтень 2013 року
3	Проаналізувати матеріально-технічні, педагогічні умови реалізації проекту	Листопад 2013 року
4	Розробити положення по проведенню заходів громадянсько-патріотичної тематики	Грудень 2013 року

II етап (січень 2014 - лютий 2018 р.) – практичний

Мета: реалізація проекту «Школа. Місто. Україна.»

Завдання:

№	Зміст	Термін виконання
1	Опрацювати зміст діяльності, обрати найбільш ефективні форми та методи виховного впливу	Січень 2014 року
2	Розвивати учнівське самоврядування	Протягом реалізації проекту
3	Поширювати та зміцнювати зв'язки школи з	Січень 2014 - лютий 2018

	позашкільними закладами, ЗМІ, органами місцевої влади	року
4	Залучати до системи громадянського виховання учнів, учителів, батьків учнів, позашкільні заклади: ЦДЮТ, громадські організації, ЗМІ.	Січень 2014 - лютий 2018 року
5	Проводити моніторинг реалізації проекту	Двічі на рік
6	Проводити шкільні заходи громадянсько-патріотичної тематики	Протягом реалізації проекту
7	Брати участь у міських, обласних конкурсах із громадянсько-патріотичного виховання	Згідно з планом виховної роботи

III етап (березень-травень 2018 р.) – підсумковий (аналітичний)

Мета: підведення підсумків реалізації проекту

Завдання:

№	Зміст	Термін виконання
1	Узагальнити результати роботи з громадянського виховання школярів	Березень 2018 року
2	Провести корекцію труднощів в реалізації проекту	Квітень 2018 року
3	Розробити методичні рекомендації з громадянсько-патріотичного виховання	Травень 2018 року
4	Використовувати напрацьований досвід в реалізації наступного типового проекту	Після закінчення реалізації проекту

14. Основні напрями діяльності

1 блок

«Свідомий учень – сумлінний громадянин»

Соціальна адаптація та громадянсько-патріотичне становлення підлітків.

Виховання громадянської гідності, патріотизму та правової свідомості.

Діяльність органів дитячого самоврядування (актив школи, лідери клубів за інтересами).

Співпраця з місцевими органами влади.

Проведення тренінгів з учнями, вчителями.

Програма діяльності дитячої організації «Джерело».

Програма діяльності шкільної газети «Крок».

2 блок

«Здорове покоління – здорова Україна»

Організація спортивної роботи з учнями та патріотичне виховання.

Формування громадянина - здорової особистості.

Збереження та розвиток національної культури.

Програма «Школи сприяння здоров'ю».

План роботи краєзнавчого гуртка «Гуманіст».

3 блок

«Любов до Батьківщини починається з родини»

Підтримка сім'ї як соціального інституту.

Зміцнення виховного потенціалу сім'ї, сімейних традицій.

Залучення батьків до спільної діяльності з дітьми.

Педагогічна просвіта батьків.

Проведення тренінгів для батьків.

4 блок

«Ідея. Робота. Результат.»

Методичне забезпечення проекту.

Удосконалення програмно-методичного забезпечення виховного процесу школи.

Розробка положень по проведенню заходів громадянсько-патріотичної тематики.

Розповсюдження передового педагогічного досвіду з громадянського

виховання.

Використання інформаційних технологій для методичного забезпечення проекту.

Зв'язок із засобами масової інформації.

14. Ресурсне забезпечення проекту

Інтелектуальні ресурси:

- Бех І., Чорна К. Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді // Шкільний світ. – 2007. - № 13.
- Вороніна Г. Громадянське виховання: досвід, пошук, знахідки / Джерело педагогічної майстерності. Громадянська освіта школярів // Науково-метод. журнал. – Випуск № 1 (33). Ч.2. – Харків: ХОНМІБО, 2005.
- Галицька І.Ц. Інноваційні технології громадянського виховання // Виховна робота в школі. – 2005.
- Декларація про права дитини (1959). – К., 2006.
- Дерев'янка Н, Костів В.; за ред. В. Костіва. Формування громадянської культури особистості школяра: навч.-метод. посіб. / – К. : ТОВ «Праймдрук», 2011.
- Державна національна програма «Освіта: Україна ХХІ століття» // Освіта України. – 2002. - № 33
- Закон України «Про громадянство України» // Юридичний вісник України. – 1997.
- Закон України «Про загальну середню освіту» // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 1999. – № 15.
- Закон України «Про освіту» // Освіта, 1991.
- Ключове завдання створення системи громадянського виховання // Педагогічна газета. – 2002.
- Конвенція про права дитини (1989). – К., 2006.
- Конституція України. – К: Преса України, 1997.
- Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Джерело педагогічної майстерності. Громадянська освіта школярів / Науково-методичний журнал. Випуск № 1 (33). Ч. 1-2. – Харків: ХОНМІБО, 2005.
- Кубинська І. Громадянське виховання та його значення у сучасному виховному процесі // Історія в середніх і вищих навчальних закладах України. – 2006. - № 7-8.
- Мартинчук Н. Робота з громадянського виховання // Шкільний світ. – 2005. - № 12.
- Сухомлинська О. Громадянське виховання: спадщина і сучасність / Науково-методичний часопис Доба з історичної та громадянської освіти. – 2005. - №2.
- Чернишова Є. Сучасні технології виховання громадянина // Директор школи. – 2003. - № 8.

**О.В.Журавльова,
педагог-організатор,
Білицької ЗОШ І-ІІІ ступенів № 9
Добропільської міської ради**

ПРОЕКТ **«Родинне коло»**

Батьки і діти! Діти і батьки!
Нерозділиме і одвічне коло.
Ми засіваєможитейське поле,
І не на день минуший —навіки

Вступ

Проект носить великий виховний потенціал, намагаючись зацікавити батьків життям їхніх дітей, наблизити їх один до одного, допомогти дитині зрозуміти, що тільки сім'я, родина – це той острівець, який врятує її від життєвих негараздів. Як і кожній справі, так і вмінню спілкуватися у родині один з одним, треба навчитися. При цьому навчання відбувається в атмосфері творчої доброзичливості, взаємопідтримки, у форматі інтерактивності, що відповідає сучасним потребам. Проект покликаний прищеплювати учням інтерес до родинних традицій, культурної спадщини українців, бажання творити добро, шляхом проведення благодійних акцій, виставок сімейних творчих робіт та родинних свят, розраховуючи на те, що підліткиреалізують свої творчі здібності.

Актуальність проекту:Сучасне суспільство вже має нову дитину, що вихована віртуальним світом коп'ютерів і телевізорів. Байдужість, жорстокість, егоїзм, відчуття неповноцінності, бездуховність. Ось, далеко не весь, переліквідбиткусучасності. А звідси і низькауспішність, апатія та пасивність до навчально-виховноїроботи в школі. Ось чомусьогодніголовним завданнямє **ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО СІМ'Ї, РОДИНИ, ЛЮДИНИ.**

Мета проекту:

формування й розвиток свідомої особистості з активною життєвою позицією, здатною змінити своє життя і життя однолітків на краще,забезпечення умов для продуктивної співпраці родини та школи шляхом розвитку шкільних та родинних традицій.

Завдання проекту:

- створитипродуктивнийтворчий простірдля реалізації проекту;
- створитибанкзаходів по відродженню та збереженнюсімейних та шкільних традицій;
- безперервна робота психологічногоконсультпунктущодо проблем батьків і дітей;
- залучитибатьків до вирішенняшкільних проблем різного характеру;
- організувати сучасні ефективні заходиспільноізбатьківською громадою, що дадуть змогу для залучення широкого загалу до активної участі у проекті;
- створити медійну підтримку проекту у вигляді публікацій у ЗМІ, розміщення інформації із впровадження досвіду у соціальних мережах.

Термін дії проекту: вересень 2017 року – травень 2018 року

Тематична спрямованість проекту:практико-спрямований

Виконавці проекту:

- лідерський актив шкільного учнівського самоврядування;

- педагогічний колектив Білицької ЗОШ ІІІ ст. № 9, громадськість.

Провідна ідея проекту: родина, школа, учнівський колектив, педагогічний колектив – партнери, які передають новому поколінню цінності, набуті попередніми поколіннями.

Практичне значення: проект спрямований на пошук сучасних шляхів і засобів виховання на засадах педагогіки життєтворчості.

Реалізація проекту

1. Соціологічне дослідження (по групах).

Організація керуючої групи проекту, до складу якої входять заступник директора з виховної роботи, педагог-організатор, президент школи, міністерство дозвілля Д/О «Ювента», волонтерський загін.

Жовтень - укладається банк даних про творчі родини, багатодітні сім'ї, яскраві особистості та формуються групи учасників проекту. Після цього до квітня члени груп здійснюють творчі експедиції, а саме: відвідують родини, дізнаються про їх захоплення, обробляють набутий матеріал.

2. Робота з дослідницьким матеріалом, робота за пріоритетними напрямками .

Обробка даних досліджень. Організація роботи творчих експедицій.

Протягом листопада – січня. Розробляються культмасові, спортивні заходи та міні-програми з організації сімейного дозвілля (концерти, мистецькі конкурси для сприяння розвитку культурних і творчих здібностей у дітей та молоді).

3. Підготовка до проведення днів творчості, благодійних заходів.

Протягом лютого – березня – підготовка до проведення заходів проекту. Створюється оргкомітет для підготовки та проведення акцій, в який входять члени пошуково-волонтерських експедицій, члени учнівської ради, вчителі, партнери проекту. Голова оргкомітету – заступник директора з виховної роботи. Оргкомітет відбирає інформацію із впорядкованого матеріалу та розподіляє між класами. Визначаються завдання та рекламна кампанія заходів для усіх виконавців проекту.

4. Практична реалізація проекту

Квітень - травень проводять концерт творчих родин та талановитих дітей, роблять виставки з експозиційного матеріалу, про які довідалися учні під час творчих експедицій.

Проводять благодійні акції «Твори добро», «Мріємо по-дитячому, працюємо по-дорослому».

5. Аналіз та просвітницька діяльність.

Травень - відбувається підведення підсумків, узагальнення зібраних матеріалів у вигляді презентацій, буклетів, виставок, експозицій, звітів членів пошукових груп про виконану роботу.

У процесі здійснення проекту проводиться моніторинг його виконання, за результатами формуються методичні рекомендації та висвітлюється в Інтернет-ресурсах та ЗМІ.

Заходи щодо реалізації проекту:

• На базі шкільної дитячої організації:

- Лідерські засідання : «Ціннісні орієнтації сучасної молоді», «Взаємоповага та розуміння» (вересень 2017р.);

- Дослідницька робота волонтерського руху «З добром у серці» (жовтень 2017 р.);

- Фотовиставка «Знайомі обличчя». Знайомство з талановитими родинами та їх творчими майстернями (листопад 2017 р.)

- Ярмарок - продаж «Українські смаколики» (лютий 2018 р.)

- День сім'ї - родинне свято у школі (травень 2018 р.)

• На міському рівні:

- Створення мобільної фотозони, що складатиметься, зокрема, з кількох фоторамок на сімейну тематику. Зроблені сімейні фото будуть розміщені на офіційному шкільному сайті.
- Зйомка та розповсюдження відеоролику за участю відомих особистостей нашого міста та звичайних людей, які розповідатимуть, що важливого дала їм в житті родина, чим вона є для цих людей, як вони працюють над тим, щоб родинні стосунки кожного дня міцнішали, ким вони відчують себе для своїх близьких і для своєї країни. Відеоролик буде демонструватися під час публічних заходів в рамках проекту *(квітень 2018р.)*
- Провести на міському рівні сімейне свято «Щаслива родина – багата країна» (оформленням заходу може бути фотовиставка, презентація родинних захоплень-поробки) *(травень 2018р)*
- У шкільних газетах, на шкільному сайті розповідати про цікаві родини, освітлюючи пошуковий матеріал у рубриці «Родинне коло» *(упродовж навчального 2018р)*

Очікувані результати

- Розвиток життєвих компетентностей учасників проекту;
- Набуття навичок дослідників;
- Вироблення вмінь самостійно працювати з додатковою літературою, систематизувати матеріали, робити висновки;
- Розвиток умінь працювати в команді;
- Удосконалення вмінь презентувати результати досліджень;
- Розширення культурних і творчих горизонтів дітей та молоді;
- Актуалізація кращих моральних якостей учасників проекту - доброти, співчуття, доброго ставлення один до одного, діяльної допомоги і підтримки тих, хто сьогодні опинився у важкій життєвій ситуації і, можливо, втратив віру в себе.

Висновки

Результатом здійснення даного проекту стане розвиток в учнів школи природного бажання творити добро, формування в них ціннісних орієнтирів, створення в навчальному закладі реальних можливостей для набуття учнями знань, вмінь та практичного досвіду здійснення творчої та благодійної діяльності. Крім того, даний проект сформує в учнів національну самосвідомість, прищепить їм інтерес до вивчення народної творчості, історії своїх предків. Як результат – конкретна волонтерська допомога талановитим родинам.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Активні та інтерактивні технології громадянської освіти // Директор школи. - №7. – 2008.
2. Вишневецький О. Сучасне українське виховання. – Львів, 2006.
3. Єрмаков І. Г. Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. - Харків, 2006. – 220 с.
4. Жулинський М. Національна культура за умов формування нової української солідарності в Україні // Жулинський Микола. Заявити про себе культурою. – К.: Генеза, 2000.
5. Капицька Л. Л. Педагогічне управління сучасним виховним процесом. – Рівне, 2002. – 156 с.
6. Полат Є. Що таке проект // Відкритий урок.